

ก้าวทันข่าวชาวอดีต ฉบับที่ 20 - การวางแผนการตรวจสอบในหน้าฝน

ช่วงเดือนมิถุนายนที่ผ่านมาจะเป็นเดือนที่ชาวอดีตรู้สึกผ่อนคลายอย่างที่ไม่เคยรู้สึกมาก่อนนับจากในรอบปีที่ทำงานตรวจสอบอย่างหนักหน่วงโดยเฉพาะในเดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม หลายคนได้ลาพักร้อนยาว ๆ ได้ทำอะไรตามที่ตั้งใจไว้ซึ่งเป็นการปลดปล่อยอีกทั้งได้เพิ่มพลังกายและพลังใจที่ดีเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับงานรอบใหม่ที่กำลังจะมา

ในหน้าฝนที่โปรยปรายเช่นนี้ บรรยากาศเย็น ๆ แบบบางเบาผสมคละเคล้าด้วยกลิ่นไอดินและความชื้นช่างเป็นฤดูกาลที่มีมนต์เสน่ห์อยู่ไม่น้อยกับการพักผ่อนชิล ชิล ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม ในอีกมุมหนึ่ง หน้าฝนก็เป็นฤดูที่ทำให้การเดินทางลำบาก ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางจากบ้านไปทำงานหรือไปทำธุระ รวมถึงการเดินทางกลับบ้านด้วย ถ้าเรามีการวางแผนที่ดีก็จะทำให้การเดินทางคล่องตัวและราบเรียบ แต่ถ้าเราไม่มีการวางแผนหรือวางแผนไม่ดี เราก็จะสะดุดกับการเดินทางอย่างเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งอาจสร้างความปั่นป่วนในใจตามควรกับเวลาที่แสนยาวนาน

การวางแผนการตรวจสอบก็เช่นกัน มีทั้งมนต์เสน่ห์กับความท้าทาย โดยชาวอดีตมักจะเป็นผู้กำหนดและบริหารจัดการเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ งานมีมาตรฐาน บริการประทับใจ มีวินัยใส่ใจคุณภาพ ..... แล้วใครคือผู้ผลักดันทำให้การวางแผนการตรวจสอบในหน้าฝนเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบในฤดูที่แตกต่าง ชาวอดีตต้องทำอะไรบ้างในช่วงการวางแผนนี้ และควรให้ความใส่ใจเรื่องใดเป็นพิเศษ ผมขอเล่าเรื่องโดยสังเขปดังนี้

ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานตรวจสอบหรือที่เรียกกันง่าย ๆ ว่าผู้สอบบัญชี เป็นคนที่สำคัญที่สุดในงานการวางแผน เขาคือผู้นำในการกำหนดทิศทางหรือแนวทาง และควบคุมดูแลงานให้ได้ตามแผน ถ้าผู้สอบบัญชีไม่ให้ความสำคัญในการวางแผน แล้วจะเกิดอะไรขึ้น .... ผมขอเปรยว่า กระดาษทำการเรื่องการวางแผนการตรวจสอบที่อยู่ในแฟ้มก็ไม่ต่างอะไรกับกรอบรูปกระดาษเปล่าที่ติดฝาผนัง รอคอยให้คนมาขีดเขียนวาดภาพตามใจฝัน โดยภาพที่ได้อาจจะตอบโจทย์ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ซึ่งคงไม่มีใครต้องการเช่นนั้น ฉะนั้นผู้สอบบัญชีควรตระหนักและมีส่วนร่วมกับการกำหนดโครงภาพเพื่อได้รูปที่สวยงามในกรอบรูปนั้น

ผมขอเล่าเรื่องการวางแผนการตรวจสอบแบบเข้าใจง่ายเพื่อให้ชาวอดีตนำไปใช้ โดยหลักแล้ว การวางแผนการตรวจสอบประกอบด้วย 5 เรื่องหลักที่ต้องทำ คือ 1) ต้องเข้าใจ 2) ต้องมีเกณฑ์ 3) ต้องรู้ความเสี่ยง 4) ต้องลดความเสี่ยง และ 5) ต้องออกแบบแผน ..... ท่านพร้อมจะไปต่อหรือยัง (ช่วยส่งกระจุกดูว่าหน้าตาท่านยังจืดจางอยู่หรือไม่) ถ้าท่านพร้อม ก็ถึงเวลาที่ผมต้องขยายความเรื่องเหล่านี้ให้เข้าใจมากขึ้นอีก

- 1) ต้องเข้าใจ: ชาวอดีตต้องเข้าใจการดำเนินธุรกิจของกิจการที่ตรวจสอบรวมถึงสภาพแวดล้อมและการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานทางการเงิน เข้าใจการบันทึกบัญชีและการจัดทำงบการเงินนี้คือหัวใจขั้นพื้นฐาน
- 2) ต้องมีเกณฑ์: ชาวอดีตต้องมีการกำหนดความมีสาระสำคัญที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวางแผนการตรวจสอบ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ และเป็นเกณฑ์เพื่อสรุปความเห็นต่อการตรวจสอบงบการเงิน
- 3) ต้องรู้ความเสี่ยง: เมื่อเข้าใจและมีเกณฑ์แล้ว ชาวอดีตต้องรวบรวมเรื่องที่ทำให้ความเข้าใจแล้วคิดว่ามีความเสี่ยงอะไรที่กระทบกับยอดคงเหลือหรือรายการบัญชีและกระทบกับสิ่งที่ผู้บริหารให้การรับรองไว้ในข้อใด รวมทั้งต้องประเมินว่า เรื่องใดเป็นความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ
- 4) ต้องลดความเสี่ยง: เมื่อระบุความเสี่ยงแล้ว อย่าปล่อยความเสี่ยงให้ลอยนวล ชาวอดีตต้องจัดการวางแผนการตรวจสอบเพื่อลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับต่ำที่ยอมรับได้ ซึ่งจะนำไปสู่การแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีอย่างถูกต้อง
- 5) ต้องออกแบบแผน: ถ้าไม่มีแบบแผน ก็ยากที่ผู้ปฏิบัติงานจะไปต่อ ฉะนั้นชาวอดีตต้องร่างแผนให้สอดคล้องกับขอบเขตงานว่า จะให้ใครทำอะไร ทำอย่างไร และจะทำเมื่อไร เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง

มาถึงตอนนี้... ผมหวังว่า ชาวอดีตเริ่มอยากรู้รายละเอียดมากขึ้นอีก และอยากให้ผมสรุปเรื่องที่ต้องใส่ใจเป็นพิเศษในการวางแผนการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีใหม่ที่ใช้ตั้งแต่ปี 2555 แต่ผมต้องแตะเบรกไว้ก่อนเพราะเดี๋ยวเนื้อหาจะเข้มข้นเกินขีดที่กำหนด ขอให้มาติดตามต่อในฉบับหน้าครับ

ของฝาก.... ช่วงสามเดือนข้างหน้าเป็นช่วงเข้าพรรษา ชาวอดีตที่มีความสนใจที่จะเสริมสร้างและทบทวนความรู้การตรวจสอบในภาคปฏิบัติ ท่านสามารถสมัครเข้าอบรมหลักสูตรภาคปฏิบัติที่จัดโดยสภาวิชาชีพบัญชี โดยมี 3 หลักสูตร คือ 1) การวางแผนการตรวจสอบ 2) การทำความเข้าใจและทดสอบการควบคุม และ 3) การตรวจสอบเนื้อหาสาระและการสรุปผลการตรวจสอบ ถ้าท่านสนใจ โปรดอ่านรายละเอียดได้ที่เว็บไซต์สภาวิชาชีพบัญชี (ขอกระซิบบว่า ด่วนเพราะรับจำนวนจำกัด)